

ВОА'У'К'О'• А дочки бугаїв Рибак 420 і Астронавта 126 з алелем I₂ були відповідно на 100 і 87 % РІД-позитивними. В племзаводі «Дзвінкове» дочки бугаїв Клубінки 994 з алелем ВОУД' і Ропота 4036 з алелем GO дали відповідно 57,7 і 72,4 % РІД-позитивних реакцій. У бугая Жемчужного 9239 з алелем ВГКЮ' 42,9 % дочок РІД-позитивні (табл. 2).

Висновок. У племзаводах «Олександрівка» та «Дзвінкове» в групах корів, інфікованих і не інфікованих ВЛВРХ, визначені відмінності в частоті деяких маркерів та алелів груп крові, що переважно зумовлені генотипами окремих бугаїв-плідників.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. Бусол В. А. Лейкоз крупного рогатого скота.— К.: Урожай, 1988.— 120 с.
2. Солдатов А. П., Холодков С. Я. Генетическая устойчивость крупного рогатого скота к болезням // Зоотехния.— 1990.— № 5.— С. 10—11.
3. Троценкова Л. В., Плешкевич И. С., Лемеш В. И. Устойчивость крупного рогатого скота к лейкозу в зависимости от антигенных свойств эритроцитов // Научные основы животноводства в БССР.— Минск: Уражай, 1987.— С. 3—5.
4. Шинкаренко А. С. и др. О генетической устойчивости крупного рогатого скота к лейкозу // Ветеринария.— 1987.— № 2.— С. 28—29.
5. Хатт Ф. Б. Наследственная устойчивость домашних животных к заболеваниям.— М.: Колос, 1963.— 239 с.
6. Bernoco D., et al. Role of the bovine major histocompatibility complex in infection and transformation by bovine leukemia virus // Anim. Blood Groups and Biochem. Genet., 1985, 16 suppl. N 1, 87.
7. Lewin H. A., Bernoco D. Evidence for BoLa — linked resistance and susceptibility to subclinical progression of bovine leukaemia virus infection // Anim. Genet., 1986, 17, N 3, 197—207.

Одержано редколегією 04.02.92.

Изложены результаты исследования различий по частоте некоторых маркеров (факторов и алелей групп крови) между группами коров, инфицированных и не инфицированных вирусом лейкоза крупного рогатого скота (ВЛКРС).

ISSN 0135-2385. Розведення та штучне осіменіння, великої рогатої худоби. 1993. Вип. 25.

УДК 636.22/28.082

І. С. Петруша, кандидат сільськогосподарських наук

Інститут розведення і генетики тварин УААН

Є. І. Малейкий, голова колгоспу

І. К. Никільчик, головний зоотехнік

Племзавод колгоспу «Перше травня» Івано-Франківської області

РЕПРОДУКТОР ПО РОЗВЕДЕННЮ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ ХУДОБИ

Наведено матеріали досліджень відтворного схрещування симентальських корів з голштинськими плідниками червоно-рябої масті, роздоювання корів до рекордних надоїв у контрольно-селекційних корівниках, оцінки тварин різних генотипів та формування генеалогічної структури стада. Крім того, визначено економічну ефективність використання тварин різних генотипів.

У племзаводі колгоспу «Перше травня» Снятинського району Івано-Франківської області розводять симентальську худобу з 1963 р. Тут виведено високопродуктивну заводську лінію Юрзак 2430 СТС-17. Наукові дослідження і практика свідчать, що симентальська порода не відповідає технологічним та продуктивним вимогам часу, тому проводиться подальше її удосконалення схрещуванням з голштинами.

© Петруше І. С., Малейкий В. І., Никільчик І. К., 1993.

Згідно з програмою якісного удосконалення сільськогосподарських тварин та селекційною програмою, розробленою для племзаводу співробітниками Інституту розведення та генетики УААН (1986—1995 рр.), передбачено формування репродуктора по розведенню червоно-рябої худоби. Особливу роль у голштинізації тварин в Україні відіграють базові господарства та репродуктори по розведенню червоно-рябої худоби, в тому числі стадо племзаводу «Перше травня».

Методика досліджень. Методом відтворного схрещування симентальських корів з голштинськими плідниками створюється нова українська молочна порода з подальшим розведенням помісей (3/4Г 1/4С, 5/8Г 3/8С, 11/16Г 5/16С) «в собі» Проте, якщо у звичайних базових господарствах при відтворенні помісей за якісний показник основного критерію береться не частка крові тієї чи іншої породи, а вираженість бажаного типу та рівень продуктивності, то у племзаводі «Перше травня» спрямовано проводитись повніше вглиблення сименталів і показник частки кровності тут є однією з важливих селекційних ознак.

Згідно з планами відбору та «замовних» парувань у заводському стаді було організовано щорічне осіменіння 1000 корів спермою таких голштинських бугаїв, як Доміно 6091995, Мілу 6168085, Райзе 2472984, Кресхевен Дін Рід 347919, Моубі Ред 378405, Глен Н. Ред 384337 та ін. Це бугаї п'яти генеалогічних ліній Рифлексин Совріна 198998, Монтвік Чифтейна 95679, Сілін Трайджун Рокіта 252803, Віс Бек Айдіала 933122, спорідненої групи Романдейл Шейлімара 265607. Продуктивність матері бугая Доміно за шосту лактацію становила 10 222 кг молока жирністю 4,55 %, а матері бугая Мілу за другу лактацію — 10 280 кг молока жирністю 4,27 %. Як свідчать ці дані, в селекції заводського стада використовували плідників з високим генетичним потенціалом за походженням. Останнє підтверджується показниками середньої продуктивності матерів плідників використовуваних ліній — 9530 кг молока жирністю 4,23 % і матерів їх батьків — відповідно 11 087 кг і 4,0 %. Ці дані свідчать, що в схрещуванні використовували кращих лідерів голштинської породи на симентальських коровах.

Одержані дані опрацьовували біометрично. Ефективність схрещування визначалась за рівнем продуктивності корів різних генотипів порівняно з ровесницями материнської породи.

Результати досліджень. За результатами проведених досліджень встановлено, що в однакових умовах утримання, годівлі та доїння перевагу мали голштинські помісні тварини (табл. 1).

1. Ефективність схрещування корів у племзаводі колгоспу «Перше травня»

Генотип	Лактація	n	Надій за 305 днів лактації, кг (M±m)	Вміст жиру, % (M±m)	Кількість молочного жиру, кг (M±m)	Жива маса, кг (M±m)
Симентали	Перша	28	3358±159,9	3,89±0,03	136,6±6,5	516±7,4
	Друга	28	4431±232,5	3,82±0,03	167,5±8,6	568±8,7
	Третя і старше	28	4791±262,4	3,81±0,02	182,2±8,6	620±9,3
1/2Г 1/2С	Перша	162	4644±74,2 +1286	3,83±0,08 -0,06	177,9±2,1 +41,3	517,9±2,4 +2,0
	Друга	36	4953±167,5 +522	3,88±0,02 +0,06	195,8±6,8 +28,3	558±5,6 -10,0
	Третя і старше	14	5080±302,8 +289	3,98±0,03 +0,17	202,5±6,8 +20,3	597±7,9 -23,0
1/4Г 3/4С	Перша	19	3963±141,8 +605	3,90±0,02 +0,01	154,9±5,3 +18,3	509±7,9 -7,0
	Друга	16	4630±117,0 +199	3,90±0,02 +0,08	180,6±6,7 +13,1	565±12,9 -3,0
	Третя і старше	6	5362±542,6 +571	3,85±0,41 +0,04	206,5±6,4 +24,3	600±25,3 -20,0

Так, корови з часткою крові менше 50 % за першу лактацію дали прибавку 605 кг молока і 13,3 кг молочного жиру; другу — 199 і 43,1 та за третю — 571 і 24,3 кг порівняно з симентальськими ровесницями, а з 50 % крові — відповідно 605

першу лактацію 1286 і 41,3, другу — 522 і 28,3, третю — 289 і 20,3 кг. За живою масою тварини нового молочного типу не відрізнялись від материнської породи.

Найвисокопродуктивнішими в умовах племзаводу виявились дочки голштинських бугаїв, які за першу лактацію дали прибавку молока від 1149 до 1584 кг та молочного жиру від 39,6 до 60,4 кг (табл. 2). До них слід віднести бугаїв Мілу (5142—3,86—197), Кресхевен (4923—3,88—191,9) та Доміно (4874—3,85—180,2). Порівняно з дочками симентальського бугая Розумного 5819 (3558—3,84—136,7) дочки Мілу дали більше молока і молочного жиру на 1584 і 60,4 кг, Кресхевена — відповідно на 1365 і 55,2, Доміно — 1316 і 43,5 кг. Всі бугаї-плідники голштинської породи виявились поліпшувачами за надоями, кількістю молочного жиру, формою вим'я та технологічними ознаками.

2. Молочна продуктивність дочок окремих бугаїв ($M \pm m$)

Кличка і номер бугая	Порода	п	Надій за 305 днів першої лактації, кг	Вміст жиру, %	Кількість молочного жиру, кг	Жива маса, кг
Розумний 5819	Симентальська	20	3558±199,5	3,84±0,03	136,7±4,3	506±4,9
Доміно 6091995	Голштинська	77	4874±117,2	3,85±0,01	180,2±4,3	503±3,0
Мілу 6168085	»	10	5142±281,3	3,86±0,02	197,1±10,6	513±8,9
Райзе 2472984	»	22	4707±117,3	3,78±0,03	176,3±4,9	534±7,5
Кресхевен 347919	»	22	4923±207,0	3,88±0,03	191,9±7,5	534±7,0
Ріджес 1743606	»	6	4839±0,04	3,86±0,04	184,8±12,2	542±22,9

Слід зазначити, що дочки бугаїв Мілу та Доміно відзначаються кращою конституцією, тому їх дочки були віднесені до молочно-м'ясного типу. Ці тварини добре поєднують молочні та м'ясні ознаки, тому в племзаводі широко використовували плідників німецької селекції. Такий напрям селекції в стаді племзаводу підтверджується і наведеними даними, що із 1346 голів великої рогатої худоби (в тому числі 800 корів) 90 % віднесено до класу еліта-рекорд та еліта, а 70 % відповідають вимогам нового молочного типу червоно-рябої породи. Одним із важливих моментів селекції є оцінка корів різних генотипів у контрольно-селекційних корівниках, де проводиться роздоювання первісток. За останні роки всього роздоєно 187 корів, у тому числі до 7000 кг — 135, 8000 — 50, 9000 — одна, 10 000 — одна корова. Ці корови були основою племінного ядра репродуктора червоно-рябої худоби. За ніякі роки було реалізовано 365 голів висококласного племінного молодняка, 97 % класу еліта-рекорд та еліта, в тому числі 66 бугаїв-плідників.

Кращими плідниками були укомплектовані племвідприємства, їх використовують у формуванні генеалогічної структури, внутріпородних типів, заводських ліній та родин. На видатних родоначальників таких, як Імпрувер 333471, Супрім Ред 333470, Хеневе 162391 та інших було закладено лінії та проведено їх оцінку. Результати оцінки первісток різних генеалогічних груп свідчать, що в племзаводі «Перше травня» з високим рівнем годівлі дочки Хеневе відзначались добре вираженим типом конституції та високою продуктивністю порівняно з тваринами ліній Імпрувера та Супріма. Від дочок бугая Хеневе надоєно за першу лактацію по 5134 кг молока жирністю 3,99 % при живій масі 548 кг. Корови-первістки лінії Супріма мали такі показники: надій 4727 кг, вміст жиру, 3,94 %, жива маса 539 кг, а Імпрувера — відповідно 3949 кг, 3,88 %, 532 кг. Із наведених даних видно, що найбільшу племінну цінність мають бугаї лінії Хеневе. Враховуючи ці результати, плідників зазначеної лінії широко використовували в заводському стаді.

На видатних рекордисток племзаводу таких, як Радісна 8366 (4—10857—3,81), Романтика 9587 (6—9092—3,84), Тоя 4280 (4—5075—3,89), Байра 6604 (6—5860—3,99), Верста 7014 (7—6033—3,64), Зибка 7257 (8—6720—3,85) та інших було закладено родини. Родоначальниці родин Романтика, Рюмка, Ловканія, Злоба, Тоя є дочками видатного бугая Імпрувера. Економічна ефективність використання новітніх корів становить: генотипу 1/2Г 1/2С — 373 крб., 1/4Г 3/4С — 737 крб. Проводиться робота по відбору, підбору тварин для подальшого формування ліній і

родин репродуктора червоно-рябої худоби з продуктивністю корів нової української молочної породи з надоєм 6000 кг молока.

Висновок. Вибраний метод створення високопродуктивного стада репродуктора нової червоно-рябої молочної породи є ефективним

Одержано редколегією 24.01.92.

Приведены материалы исследований воспроизводительного скрещивания симментальских коров с голштинскими производителями красно-пестрой масти, раздоя коров до рекордных удоев в контрольно-селекционных коровниках, оценки животных разных генотипов и формирования генеалогической структуры стада. Кроме того, определена экономическая эффективность использования животных разных генотипов.

ISSN 0135-2385. Розведення та штучне осіменіння великої рогатої худоби. 1993. Вип. 25.

УДК 636.22/28.082

Й. З. СІРАЦЬКИЙ, кандидат сільськогосподарських наук

інститут розведення і генетики тварин УААН

Я. Н. ДАНИЛКІВ, кандидат сільськогосподарських наук

Брянський сільськогосподарський інститут

МОЖЛИВОСТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЛЕБЕДИНСЬКИХ СТАД ПРИ ЧИСТОПОРОДНОМУ РОЗВЕДЕННІ

На великому матеріалі активної частини лебединської, симментальської, червоно-степової і чорно-рябої порід встановлено, що найбільш сприятлива відповідність взаємодії «генотип Х середовище» склалася в племінних стадах лебединської породи. В зв'язку з цим, а також на основі рівня фенотипової мінливості надою і жирно-молочності, їх повторюваності, величин коефіцієнтів успадкованості молочної продуктивності і норми реакції «генотип Х середовище» за надоєм зроблено висновок про існування в лебединській породі великих резервів для її прогресивної селекції.

В останнє десятиріччя розведення великої рогатої худоби в Україні характеризується інтенсивними процесами перетворення й реконструкції її породного складу. Якщо перший процес очевидний, то другий, спрямований на зменшення питомої ваги чисельності тварин певних порід, призводить до звуження можливостей їх прогресивної селекції, а потім, як свідчить практика, і до ліквідації деяких порід взагалі. Останнє надзвичайно загрожує локальним породам, зокрема лебединській. Адже вона має обмежений ареал і відносно малочисельна. Таке знищення засобів виробництва, якими виступають породи, не виправдане, оскільки ще не повністю вивчено їх переваги чи недоліки, можливості прискорення темпів селекції та місце у вдосконаленні інших порід.

Матеріал та методика досліджень. Матеріалом досліджень були дані молочної продуктивності корів різних порід, записаних до Державних племінних книг (ДПК): лебединська 1—6; симментальська — 35, 37—42, 46—50 та 53; червона степова — 25, 30, 34, 36—38, 40, 41, 45, 49 та 51; чорно-ряба — 9—11, 14 та 21 томи, тобто за період чистопородного розведення. Відповідно по породах розглянуто 1672, 3788, 4342 і 1514, а всього 11 316 лактацій. Крім того, використані ретроспективні дані молочної продуктивності корів племзаводів «Василівка» і «Михайлівка», а також дані сучасних стад цих господарств. Використано і матеріали чистопородних стад лебединської породи племінних заводів «Півненки», «Чулахівський», «Українка» та ім. Леніна.

Дані розраховані за методами, описаними М. О. Плохінським (1969), за відповідними програмами на мікрокалькуляторі МК-52, опублікованими Ю. П. Полупаном (1988), та на ЕОМ СМ-4 (обчислювальний центр Брянського сільськогосподарського інституту).